

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1926 antama vuosikertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Tilastokonttorin vakinainen henkilökunta pysyi koko vuoden muuttumattomana. Virkavapautta nauttivat seuraavat viranpitäjät: johtaja O. Bruun huhtikuun 24 p:stä toukokuun 3 p:än tehdäkseen opintomatkan Tukholmaan rahatoimikamarin tarkoitukseen myöntämällä matka-apurahalla, toinen aktuaari W. Sjöström syyskuun 9 p:stä marraskuun 30 p:än sairauden takia, laskuapulainen G. Fontell marras- ja joulukuun sairauden takia, laskuapulaiset E. Särkisilta kaksi viikkoa elokuussa, E. Inberg heinäkuun ja A. Brunou joulukuun 22 p:stä vuoden loppuun yksityisasiain takia sekä vahtimestari V. F. Aarnio joulukuun sairauden takia. Aktuaari Sjöström, laskuapulainen Fontell ja vahtimestari Aarnio saivat virkavapautensa aikana nauttia täydet palkkaetunsa, ensinmainittu kuitenkin marraskuun 9 p:n jälkeiseltä ajalta ainoastaan kaksi kolmasosaa palkastaan kaupunginvaltuuston joulukuun 1 p:nä tekemän päätöksen mukaan. V. t. johtajana toimi johtajan virkavapauden aikana ensimmäinen aktuaari S. J. Lieto, nauttien, rahatoimikamarin huhtikuun 20 p:nä tekemän päätöksen mukaan, lisäpalkkiota 400 markkaa. Aktuaari Sjöströmin sairauden aikana hoiti hänen tehtäviään rahatoimikamarin lokakuun 1 p:nä ja marraskuun 2 p:nä tekemäin päätösten mukaan amanuessi V. Kuhllefelt ja tämän virkaa ylim. amanuessi E. Ruuth hoitamiaan virkoja seuraavasta palkasta.

Yhteismäärärahaista palkattu henkilökunta on niinikään pysynyt muuttumattomana. Ylim. aktuaari D. Neovius nautti sairauden takia virkavapautta touko- ja kesäkuun sekä konttorin huoneistossa hänelle sattuneen tapaturman takia kaksi viikkoa syyskuun 3 p:stä lukien ja sai hän mainittuina aikoina nauttia täyden palkkansa, viimeainitussa tapauksessa kaupunginvaltuuston lokakuun 13 p:nä tekemän päätöksen nojalla.

Konttorin julkaisut. Vuoden varrella julkaisi konttori seuraavat 12 julkaisua, jotka ilmestyivät allamainittuina aikoina:

- Tammik. 11. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 6. 1925. X + 290 + 4 siv.
- Maalisk. 8. Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 12. 1921—23. VI + 198 + 272 siv.
- Huhtik. 23. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 3. 1925. XII + 164 siv.
- Huhtik. 23. Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 3. 1925. XII + 164 siv.

- Heinäk. 13. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 36. 1923. IV + 260 + 152 siv.
- Elok. 8. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 6. 1926. VIII + 264 siv.
- Syysk. 19. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Toinen vihko. VI + 248 siv. (siv. 267—514).
- » 14. Författningar rörande Helsingfors stad. Kommunal handbok. Andra häftet. VI + 242 siv. (siv. 263—504).
- Lokak. 23. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 36. 1923. IV + 260 + 154 siv.
- Jouluk. 1. Helsingin kaupungin tilasto — Helsingfors stads statistik. II. Ulkomaan kauppa — Utrikes handel. 10. 1925. IV + 36 + 104 siv.
- » 24. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 19. 1926. VI + 402 siv.
- » 27. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 37. 1924. IV + 282 + 180 siv.

Vuoden lopussa oli painettavana vuoden 1924 suomenkielinen kunnalliskertomus sekä kunnallisasetuskoelman kodifioinnin kolmas vihko. Vuoden aikana painettiin vielä 5 vihkoa vuoden 1926 kunnallisasetuskoelmaa, joka täydennettynä vuoden lopulla lisätulleilla asetuksilla varustetaan nimilehdellä ja asialuettelolla sekä nidotaan kirjaksi. Tähän julkaisuun sekä kodifiointiin sisältyvistä asetuksista toimitti konttori ylipainokset kaupungin sairaalain hallintoa koskevista säännöistä (500 kpl.), pika-ajurien järjestyssäännöistä (100 kpl.), vuokra-ajurien järjestysohjeista (100 kpl.), lastensuojelulautakunnan paikallisasiamiesten johtosäännöstä (200 kpl.), vastaanotto-, koulu- ja ammattioppilaskotien ohjesäännöstä (200 kpl.), lastenkotien ohjesäännöstä (200 kpl.), lastensuojelulautakunnan työjärjestyksestä (200 kpl.), suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisestä satamajärjestyksestä (1,000 kpl. kutakin) sekä nuohoustaksasta (200 kpl.), joista ylipainoksista osa luovutettiin asianomaisille kunnallisille viranomaisille ja osa pidetään konttorissa yleisölle myytävänä.

Julkaisuutoiminta. Rahatoimikamarin vuonna 1925 kehoitettua konttoria tekemään ehdotuksen julkaisujensa kustannusten pienentämiseksi, otti konttori kysymyksen niiden ko'on pienentämisestä lähemmän harkinnan alaiseksi. Tästä oli tuloksena että kunnalliskalenterin tekstiä lyhennettiin jättämällä pois eräitä liian yksityiskohtaisia selostuksia eri virastoissa palvelevien henkilöiden tehtävistä, että konttori, Helsingin kauppakamarin annettua puoltavan lausunnon, päätti lyhentää tauluosasto ulkomaan kauppaa koskevassa tilastossa jättämällä pois jokaiselle tavararyhmälle ilmoitetut erityisluettelot tuonti- ja määräpaikkojen mukaan, sekä että konttori päätti huomattavassa määrässä vähentää terveyden- ja sairashoitotilastoa. Konttorin maaliskuun 16 p:nä ilmoittaessa tästä rahatoimikamarille, ehdotti konttori, että Helsingin kaupungin tilastosarjaan kuuluvat julkaisut julkaistaisiin kaksikielisinä painoksina, jolloin tekstiosasto ladottaisiin kahdelle palstalle, toinen suomenkielisin, toinen ruotsinkielisin tekstein, sekä tauluosasto varustettuna suomen- ja ruotsinkielisin otsikoin. Rahatoimikamarin tehtyä kaupunginvaltuustolle esityksen, missä tämän lisäksi ehdotettiin, että taulukkojen otsikot laadittaisiin myöskin ranskankielisiksi, hyväksyi valtuusto nämä ehdotukset toukokuun 5 p:nä. Vuoden varrella ilmestyi kunnalliskalenteri ja kauppatilasto täten muutetun suunnitelman mukaan.

Palkkajärjestelmä. Toukokuun 20 p:nä antoi konttori rahatoimikamarille palkkausolojen vastaista järjestelyä koskevan lausunnon. Siinä esitettiin toivomus, että liukuvat palkat poistettaisiin vuoden 1927 alusta lukien, mutta että kiinteät palkat ensi aluksi vahvistettaisiin maksettavaksi vuonna 1927, jonka jälkeen ne voitaisiin lopullisesti vahvistaa. Sen ohella esitti konttori ehdotuksen konttorin eräiden virkojen uudestiluoitteluksi samaten kuin myöskin kullekin viranpitäjälle maksettavaksi kiinteäksi palkaksi.

Virkain uudestijärjestely. Syyskuun 7 p:nä lähetti konttori rahatoimikamarille kaksi eräiden virkain uudestijärjestelyä koskevaa esitystä. Tällöin konttori ehdotti, että amanuenssin ja ylim. amanuenssin virat, joista viimeainittu muutettaisiin vakinaiseksi, luettaisiin samaan palkkaluokkaan (9) kuin toinen aktuaarinvirka ja että perustettaisiin kaksi uutta assistentinvirkaa, jonka kautta voitaisiin lakkauttaa kaksi ylim. laskuapulaisenvirkaa. Rahatoimikamari puolsi ehdotusta siten muutettuna, että oli perustettava uusi toisen aktuaarinvirka, johon siirrettäisiin amanuenssinviran hoitaja ja että ylim. amanuenssi siirrettäisiin viimeksimainittuun virkaan. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta palautti asian kamariin, jotta saataisiin selville eikö joitakin konttorin tehtävistä voitaisi siirtää muille hallintoelimille, mutta epäsi kamari, konttoria kuultuaan, tällaisen toimenpiteen, koska kunnallinen julkaisutoiminnan keskittäminen aikanaan oli vaikuttimena konttorin perustamiseen ja tällainen toimenpide tulisi sotimaan tätä pyrkimystä vastaan. Kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin marraskuun 17 p:nä antaa erikoisen valiokunnan tehtäväksi tutkia konttorin julkaisutoiminnan supistamisen mahdollisuuksia, ja samalla antaa lausuntonsa ehdotetusta erinäisten virkain uudestijärjestämisestä.

Apua ja tietoja muille viranomaisille. Kuten lähinnä edellisenä vuonna sai konttori tilastolliselta päätoimistolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksistä, laski vuokraindeksiluvun kaupunginvaltuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen mukaan sekä lähetti usealle kaupungin laitokselle ja viranomaiselle tietoja lähinnä edellisen kuukauden indeksiluvuista. Rahatoimikamarin kansliapäällikön ja konttorin välillä sukeutui erimielisyyttä kaupunginvaltuuston yllämainittua päätöstä tulkittaessa, mutta konttorin syyskuun 8 p:nä annettua kamarille selvityksen asiassa, päätti tämä, että asia ei aiheuttaisi sen puolelta mitään toimenpidettä.

Toukokuun 4 p:nä jätti konttori rahatoimikamariin lausunnon ja ehdotti tilastollisen päätoimiston tekemän ehdotuksen johdosta, että järjestettäisiin tiedustelu vuokratason selvillesaamiseksi Helsingissä kesäkuun 1 p:n jälkeen, ja antoi rahatoimikamari toukokuun 11 p:nä mainitun tiedustelun toimittamisen konttorin tehtäväksi. Tiedot kerättiin samoin kuin ennen samoista taloista kuin vuonna 1925, jonka jälkeen ne yhdistettiin konttorissa, josta valmiit taulukot lähetettiin tilastolliseen päätoimistoon. Tiedustelu maksoi 8,000 markkaa, joka määrä osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

Konttori laati rahatoimikamarin laskuun erinäisiä laskelmia, joiden tarkoituksena oli osin selvittää satamien kannattavaisuutta, osin kaupungille syntyvää tulojen vähentymistä, siinä tapauksessa että n. k. vakinainen poisto kunnallisverotuksessa korotettaisiin 6,000, 8,000 eli 10,000 markkaan.

Keskussairaalan ohjelmaa laatimaan asetetun komitean toimesta teki konttori eräitä laskelmia lähi vuosikymmeninä odotettavissa olevasta väestöllisäännyksestä. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle lähetettiin laskelma osoittaen niiden ruotsinkielisten lasten luvun, joiden voitiin lähi-vuosina odottaa tulevan kansakouluikään.

Kuten tavallista, laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Haagin kansainväliseen tilastolliseen opistoon lähetettiin eräitä täydentäviä tietoja, jotka olivat tarkoitettut suurimpia kaupunkeja käsittävää tilastollista hakemistoa varten. Useille henkilöille ja yhdistyksille Suomessa ja ulkomailla lähetettiin useanlaisia tilastollisia y. m. tietoja.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Sittenkun Suomen satamaliitto oli tehnyt anomuksen, että asianom. kaupunkien tulisi merenkulkuhallitukselle vuosittain lähettää satamain liikennettä koskevia tilastotietoja, ilmoitti konttori, jonka lausuntoa satamahallitus oli pyytänyt, että konttori voi laatia sanotun tilaston, ja päätti kaupunginvaltuusto sittemmin joulukuun 8 p:nä antaa konttorin tehtäväksi mainitun tilaston laatimisen merenkulkuhallituksen laskuun.

Satamahallitus asetti vuoden varrella komitean, jossa oli jäsenenä m. m. tilastokonttorin johtaja, tekemään ehdotusta tavaraliikennettä eri satamissa koskevan tilaston laatimista varten. Komitea esitti ohjelman sellaisen tilaston laatimiseksi, joka tehtäisiin tilastokonttorissa ja hyväksyi satamahallitus joulukuun 14 p:nä komitean tekemät ehdotukset.

Kunnallispormestarin määräyksestä laati konttori ehdotuksen kaavakeiksi, joita käytettäisiin tilastoa linja-autoliikenteestä laadittaessa, sekä sittemmin helmikuun 13 p:nä maistraatilta tehtäväksi kerätä mainittua tilastoa varten tarvittavat tiedot. Koska niiden kerääminen kuitenkin osoittautui sängen vaikeaksi, ilmoitti konttori tästä maistraatille huhtikuun 16 p:nä, mutta koska maistraatin tähän kuuluvia tehtäviä kevään kuluessa annetuilla moottorijoneuvoliikennettä koskevilla uusilla asetuksilla oli huomattavasti rajoitettu, ei maistraatti lokakuun 7 p:nä katsonut voivansa ryhtyä asiassa mihinkään lisätoimenpiteisiin.

Koska osoittautui tarpeelliseksi laatia tilasto liikenteessä kaupungissa sattuneista tapaturmista anoi konttori kaupunginvaltuuston liikennekomitean lausuntoa toivoisiko se konttorin ryhtyvän keräämään ja muokkaamaan tällaisia sattuneita tapaturmia koskevia tietoja, mutta ilmoitti komitea, että poliisilaitoksella jo oli käytettävänään tällainen tilasto.

Tilastoa laadittaessa kaupungin töissä maksettavista palkoista huomattiin, että kustakin työmiehestä kirjoitetussa henkilökortissa olevat merkinnät eivät ole kyllin tarkat mikäli koskee urakatyöläisiä ja ajureita, jonka tähden kaupungininsinööri lokakuun 23:nä päivätyssä kiertokirjeessä antoi merkinnöitä korteissa y. m. koskevia lähempiä määräyksiä. Yhteisten tietojen hankkimista varten lähetti konttori lokakuun 26 p:nä jäljennöksen mainitusta kiertokirjeestä tiedoksi muille viranomaisille, joita varten konttori laati tilastoa työpalkoista.

Luotettavamman tilaston aikaansaamiseksi asunto-oloja koskevista muutoksista, konttori ehdotti helmikuun 18 p:nä komitealle, jolle oli annettu toimeksi laatia ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi, että asianomaiset kiinteistönomistajat velvoitettaisiin rakennustarkastuskonttoriin ilmoittamaan puretut tai muulla tavoin hävitetyt rakennukset.

Jotta valtionviranomaisille lähetettävät rakennustoimintaa koskevat ilmoitukset joka vuosi laadittaisiin samalla lailla, mikä ei olisi mahdollista jos ne yhtenä vuonna laadittaisiin rakennustarkastuskonttorissa ja toisena tilastokonttorissa, ehdotti konttori rakennustarkastuskonttorille että ne aina lähetettäisiin konttorin toimesta.

Konttori ehdotti maistraatille, että se lähettäisi maaherralle ehdotuksen,

että hänen vuosikertomukseensa sisältyvät taululiitteet kokonaan lakkautettaisiin tai ainakin suuressa määrin supistettaisiin, koska näihin liitteihin käytettävät kaavakkeet olivat vanhentuneet ja vaaditut tiedot usein saata-
vissa joltain valtion viranomaiselta, joten konttorilta säästyisi paljon työtä.

Konttorin menot ja tulot. Alla oleva talukko osoittaa missä määrin konttorin käytettävissä olevia määrärahoja on käytetty tai säästetty:

Tili.	Määräraha.		Menot.		Säästetty määrä.	
	Markkaa ja penniä.					
Palkkaukset.....	448,224	—	439,707	90	8,516	10
Ylim. apulaiset.....	132,892	—	120,947	—	11,945	—
Konttorin ulkopuolella suoritettut työt....	40,800	—	37,013	25	3,786	75
Painatuskustannukset.....	¹⁾ 528,058	27	498,201	51	²⁾ 29,856	76
Siivous.....	7,400	—	7,083	75	316	25
Tarverahat.....	15,936	93	15,936	93	—	—
Vuokraintiedustelun toimittaminen.....	³⁾ 12,000	—	8,000	—	4,000	—
Yhteensä	1,185,311	20	1,126,890	34	58,420	86

Tähän tulee lisäksi kustannukset Remington kirjoituskoneen ostosta pöytineen 6,360 markkaa, Comptator laskukoneen ostosta 997: 50 markkaa, kynänteroituskoneen ostosta 550 markkaa ja vesipannun ja keittolevyn ostosta 291: 15 markkaa, jotka määrät rahatoimikamari osoitti yleisestä kalustomäärärahasta.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista ja asetuksista nousivat 4,712: 45 markkaan.

Vuoden 1927 menosääntö. Elokuun 17 p:nä lähetti konttori rahatoimikamariin vuoden 1927 menoarvioehdotuksen. Se päättyi 1,166,914 markkaan ja hyväksyi kaupunginvaltuusto sen muuttumattomana.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 491 niteellä.

Lähetettyjen lähetysten luku oli 3,331. Niistä oli lähetettyjä kirjelmia 883 ja jaettuja julkaisuja 2,448.

¹⁾ Tähän sisältyy vuodelta 1925 siirretty määrä 98,058; 27 markkaa. — ²⁾ Siirrettiin vuoteen 1927. — ³⁾ Rahatoimikamarin myöntämä toukokuun 11 p:nä.